

disse Bemærkninger's Offentliggjørelse, og høist ønskeligt var det i Sandhed, om flere af de kyndige Landmænd, som tilligemed mig have gjort Forsøg dermed, maatte finde dem anledigede til ogsaa ders over at meddele deres Erfaringer. Sagen fortjener vistnok at drøftes fra flere, eller rettere, fra alle Sider; thi det Sande og Rigtige kan alene derved, men langt fra ikke ved et enkelt, om end nok saa brillant, Forsøg, lægges for Dagen, og derfor har denne Meddelelse ei heller nogen anden Hensigt, end at skjærpe Landmandens Opmærksomhed paa Sagen i Almindelighed, og at opmuntre til Kundgjørelse af vel motiverede Anskuelser for eller imod samme.

3 Marts 1837.

C. Lerche.

Et Par Ord om de foreslaaede flere Uldmarkeder.

Det i Kallundborg oprettede Uldmarked er en Efterligning af de store tydske Uldmarkeder, og over disse's egentlige Natur og Væsen synes der hist og her i Landet at være udbredt nogle mindre rigtige Anskuelser. Man troer maaskee, at kunne gjøre de samme Principer gjeldende for Uldmarkeder, som følges ved de almindelige Heste, Dvægs

og Kram;Markeder. Disse gaae ud paa en temmelig smaalig Detailhandel, hvorved tildeels maa: delige og mindre moderne Varer affættes til ofte ringe Priser; de strække sig til enhver, nok saa liden Kjøbstad eller Flække, og ere til, baade for at tilvende disse Stæder en liden Fortjeneste og for at afhjælpe nogle af det nærmest omliggende Lands distrikts Fornødenheder. Uldmarkeder have derimod Handel en gros med alle Slags Uld til Hensigt og oprettes alene til Uldproducenternes og Uldkjøbernes fælleds Tarv. At enkelt Kjøbstad ved samme Leilighed kan tilflyde nogen Fortjeneste, er en meget behagelig Biomstændighed, men kan paa ingen Maade betragtes som et væsentligt Motiv til et Uldmarkeds Oprettelse. Imidlertid skrives og tales der om flere Uldmarkeder, saavel i Sjælland som i Jylland, udentvivl med de bedste Hensigter, for derved at fremme Faareavlens saa ønskelige Udvidelse i Fædrelandet. Men, da disse Oprettelse overhovedet, og isærdeleshed forsaavidt De: stifterne angaaer, skjønt aldeles at ville fjerne fra Maalet, istedet for at gavne Sagen, saa ansees det ikke upassende, med saa Ord at omtale de Forventninger, som man nærede Haab om, og endnu regner paa, efter saa Mars Forløb, at see realiserede af Uldmarkedet i Kallundborg.

At Faareavlen i Danmark fortjener en høj Grad af Opmærksomhed og at den ikke mindre trænger til Opmuntring og væsentlige Begunstigelser fra

Regjeringens Side, ere saa bekjendte Ting, at de ikke behøve nogen videre Commentar. Men neppe staaer det i noget privat Samsunds Magt, paa en mere hensigtsvarende Maade at bidrage til Faareavlens Fremme, end ved at aabne Uldproducenten en rimelig Udfigt til, stadigen at faae sin Uld afsat til Priser, som svare til den sælgende Ulds relative og sande Værd i Verdenshandelen, hvorved han tillige gjøres aldeles uafhængig af Opkjøbere og de desværre kun saa Fabrikanter i Landet. For de Herrer Klædefabrik-Entreprenører maae det sikkert være ligesaa nyttigt som behageligt, at forefinde store Partier af al Slags Uld samlede paa eet Sted, hvor de kunne gjøre Udvalg, og hvor rimeligviis ingen efter Conjuncturerne overdrevne Priser ville blive betalte, men kun passende sikkes.

Disse vigtige Formaal har det oekonomiske Selskab, i Holbæk Amt havt for Øie ved Oprettelsen af Uldmarkedet i Kallundborg, hvis heldige Belysning, gode Havn og fuldkomment tilstrækkelige Magaziner til Uldens Opbevaring, gjør denne Kjøbstad fortrinlig stikket til et Centralpunkt og Hovedmarked for de danske Provindsers Uldhandel. Man kjendte vel de Vanskeligheder, som maatte ryddes til Side og vidste derhos ogsaa, at, selv under de gunstigste Omstændigheder, flere Aar vilde medgaae, inden saa store Uldmasser kunde ventes Markedet tilførte, at disses Mængde og Godhed kunde lokke udenlandske Kjøbere til vort danske Marked; men

Selskabet fandt ogsaa, at et saadant Foretagende skede i Begyndelsen vilde være de samme Vanskeligheder underkastet og maatte ansee daværende Tidspunkt som fortrinlig gunstigt dertil, da Faareavlens, formedelsk heldige Conjuncturer i Uldhandelen, havde vakt stor Opmærksomhed i de danske Provindser og foranlediget en betydelig Søgning efter Lillæggsdyr baade af Merinos og de engelske Southdowns og Dishley-Racer; hvilken Søgning ikke alene har vedligeholdt sig til dette Nu, men endog snarere synes at til: end at aftage. For at bringe Markedet i Gang og at lette Omsætningen, stillede Selskabet en Sum af 1000 Rbdlr. til Committeeens Disposition, hvoraf denne har bestridt Udgifterne ved det i afvigte Aar afholdte Uldmarked, andragende 130 Rbdlr. 10 Sk., deri indbefattet Avis: Advertissementer, Veierpenge for Ulden og samtlige Magasinerings- og Udfkibnings-Omkostninger.

Dette Uldmarked har virkelig ogsaa allerede viist sig fra en fordeelagtig Side, med Hensyn til den stedfundne indenlandske Affætning, hvorom alene Taler kan være i de første Aar, da det er et bekjendt Factum: at nogle Dage før Markedet et Parti Raceuld blev falduden i Kjøbenhavn, hvor imidlertid Ingen vilde byde mere for Ulden end 5 Mk. Tegnet pr. Pd., saa at Eieren, efter endnu engang forgjeves at have søgt Salg til 5 Mk. 4 Sk. omsider maatte beqvemme sig til at lade Ulden oplægges i Staden. I Markedsdagene indfandt nu

denne Mand sig i Kallundborg og folgte der sin Uld til 1 Rbdlr pr. Pd, med en passende extra Godtgjørelse for den besørgede Transport til Kjøbenhavn. I denne Kjendsgjerning og i de meget anstændelige Priser, hvortil Uld af hvert Slags udbragtes paa Markedet, synes at ligge en god og sikker Borg for en langt mere frequenteret Søgning dertil i Fremtiden. Ja! neppe overlader man sig til en for sanguinist Forhaabning ved at antage, at de tænkende Schæferie og Hjord:Eiere, som indsee den fulde Vigtighed af en stor Conflux af Kjøbere, ville, i deres egen velforstaede Interessse, mere tage Hensyn paa en nær Fremtid, end just alene paa den siebliffelige pecuniaire Fordeel, og derfor gjerne bidrage deres større eller mindre Skjærb, til at forsøge den paa Uldmarkedet falbydende Uldmængde, hvorpaa dette Forehavendes nyttige Existens saa væsentligt beroer; thi i Sandhed, først da vil Uldmarkedet opnaae sin Bestemmelse i fuldendt Betydning, naar Mængden af den tilførte danske Uld formaaer jevnlig og for stedse at tiltrække udenlandske Kjøbere dertil. Nu derimod at adspalte vort ei store Forraad af Raceuld paa flere Markeder, er i Virkeligheden aldeles at modarbeide, forhale, ja maaskee at tilintetgjøre hiint oekonomiske Selskabs almeennyttige Hensigt og priselige Foretagende, som, hvis det ikke forstyrres, synes at love en forønsket og heldig Fremgang.

Naar Undertegnede ikke har troet at burde følge

sin Frygt for de høist skadelige Følger, som flere Uldmarkeder vilde medføre, saa tør han ogsaa forsikre: at denne Meddelelse hverken har sin Grund i nogetsomhelst Hang til Monopolsystemet, eller i en blind Forkjærlighed for Uldmarkedet i Kallundborg, men alene i den fulde Overbeviisning: at flere Uldmarkeders Oprettelse, og iblandt disse især de, som maatte opstaae paa Derne, ubodeligen vilde skade Faareavlen i Fædrenelandet.

Det Ønskeligste, efter Sagens nærværende Standpunkt, synes at være, at man, saa at sige stiltiende, forenedes om, endnu i nogen Tid, med Nøilighed og en spændt Opmærksomhed, at ansee, hvad det i Kallundborg etablerede Uldmarked formaaer at bevirke til Fordeel for den danske Uldhandel, samt at man dernæst bestemte sig til, med velvillig Iver at komme Forretagendet til Hjælp i Mellemtiden, ved fra alle Landets Egne at sende større eller mindre Uldpartier til Markedsforhandling i Kallundborg; hvornæst man jo efter saa Mars Forløb, beriget med Erfaringer, og derved mere sikkert for mulige Misgreb, kunde tage videre fornødne Bestemmelser til Sagens bedre Fremme, forsaavidt den nu bestaaende Foranstaltning maatte befindes, enten at være utilstrækkelig eller mindre hensigtsvarende.

3 Marts 1837.

C. Lerche.